

Government of Karnataka

भूगर्भीचे जलप्रवाह

(कन्नड वैज्ञानिक लेखांचा
पंथी अनुवाद)

संपादिका: डॉ. विजया ओकुद

कुवेपु भाषा भारती साधिकार
बोगळु - ५३००५१

BHUGARBHICHE JALAPRAVAH : Collection of Kannada Cultural Essays translated in to Marathi (ed) Vinaya Okkunda & Published by Sri Ishwar K. Mirji, Registrar, Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara; Kalagrama, Jnanabharathi, Behind Bangalore University Campus, Mallattahalli, Bengaluru-560 056; 2016; Pp. xvi + 396; Price : 225/-

© : Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara, Bengaluru.

First Impression : 2017
Pages : xvi + 396
Rupees : 225/-
Copies : 500

Publisher :

Sri Ishwar K. Mirji,
Registrar,
Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara
Kalagrama, Jnanabharathi,
Bengaluru University Behind, Mallattahalli,
Bengaluru-560 056.
Tel :23183311, 23183312

Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara
President and Members

Chairman

Dr. K. V. Narayana

Members

Prof. O.L. Nagabhushana Swamy

Dr. Nataraj Hulyar

Sri Abbas Melinamani

Dr. H.S. Anupama

Prof. Shivaramaiah

Dr. Vinaya Okkunda

Dr. R. Poornima

Dr. Siraj S Ahmed

Dr. Preethi Srimandhar Kumar

Sri K.A. Dayananda, K.A.S.

Sri K. Hyder Alikhan

Registrar

Sri Ishwar K. Mirji

Cover page Design : **U.T. Suresh**

Printed at **Raja Printers,**
No. 59. IV Cross, Lalgah Road,
K.S. Garden, Gangadharappa Block,
Bengaluru-560 027. Ph.: 080-22234066

२२)	देवीप्रसाद यांच्या मागे लागून...	...	161
	मूळ लेखक : एस्. एस्. हिरे ठ		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		
२३)	यंत्र नागरीकता	...	183
	मूळ लेखक : प्रसन्न		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		
२४)	मुसलमान कुशलकर्मी	...	192
	मूळ लेखक : प्रसन्न		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		
२५)	कर्नाटक व्हर्सिस कन्नड : काही अनुमान	...	196
	मूळ लेखक : एच्. एस्. राघवेंद्रराव		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		
२६)	भाषा : आरसा आणि जाळे	...	203
	मूळ लेखक : जे. एल. नागभूषणस्वामी		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		
२७)	एका गावची भाषा दुसऱ्या गावात नाही	...	207
	मूळ लेखक : जे. एल. नागभूषणस्वामी		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		
२८)	बोली माय	...	211
	मूळ लेखक : जे. एल. नागभूषणस्वामी		
	अनुवाद : डॉ. गोपाल महामुनी		
२९)	वचनकार स्त्रिया : विमुक्त चिंतन	...	216
	मूळ लेखिका : डॉ. विजया दब्बे		
	अनुवादक : डॉ. शोभा नाईक		
३०)	मानवता म्हणतात ना, त्याविषयी...	...	225
	मूळ लेखक : देवनूर महादेव		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		
३१)	पुन्हा समानतेचे स्वप्न पहात...	...	230
	मूळ लेखक : देवनूर महादेव		
	अनुवाद : डॉ. गोपाल महामुनी		
३२)	गंडभेरुंड पक्ष्याची कथा	...	235
	मूळ लेखक : देवनूर महादेव		
	अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		

३३)	निःशब्द होऊन झोपलेल्यांचा आवाज होऊन मूळ लेखक : देवनूर महादेव अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी	...	237
३४)	संस्कृती, श्रम व सृजनशीलता मूळ लेखक : बरगूरु रामचंद्रप्पा अनुवादक : मनोहर बी. कुलकर्णी	...	240
३५)	स्वातंत्र्योत्तर भारत : परंपरा आणि प्रयोग मूळ लेखक : डॉ. चंद्रशेखर पाटील (चंपा) अनुवादक : मनोहर बी. कुलकर्णी	...	266
३६)	गांधीजी आणि टागोर वादविवाद : तात्विक भूमिका मूळ लेखक : बसवराज कलगुडी अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी	...	276
३७)	जागतिकीकरणाने निर्माण झालेल्या समस्या मूळ लेखक : राजेंद्र चेन्नी अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी	...	286
३८)	टिप्पू, म्हैसूरचे राजे व ब्रिटीश मूळ लेखक : रहमत तरिकेरे अनुवादक : अपर्णा नायगांवकर	...	296
३९)	लखनौच्या म्हाताऱ्या मूळ लेखक : रहमत तरिकेरे अनुवादक : अपर्णा नायगांवकर	...	304
४०)	अस्मितेचा शोध - एक चित्र मूळ लेखक : रहमत तरिकेरे अनुवादक : अपर्णा नायगांवकर	...	313
✓ ४१)	किरगूरिन गय्याळीगळु (किरगूरच्या कजाग बाया)-स्त्रीवादी वाचन मूळ लेखिका : डॉ. बी. एन. सुमित्राबाई अनुवादक : डॉ. शोभा नाईक		318
४२)	रागी लक्ष्मणय्या यांच्या आठवणीत मी स्वतःलाच स्मरतो..... मूळ लेखक : कोटगानहळ्ळी रामय्या अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी		337
४३)	दलित आणि इतर मागास जातीतील कर्नाटकातील ऐक्य मूळ लेखक : नटराज हुळीयार अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी	...	345

- ४४) मार्केज जगतो आहे कथा सांगण्यासाठीच...! ... 353
 मूळ कन्नड : नटराज हुळियार
 अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी
- ४५) शरणांची आणि तत्वपदकवींची तात्त्विक बैठक ... 357
 मूळ लेखक : डॉ. एस. नटराज बूदाळ
 अनुवादक : डॉ. अ. रा. यार्दी
- ४६) जमीन गमावल्याचे दुःख आणि आयडेंटिटी ... 373
 मूळ लेखक : मुजाफर अस्सावी
 अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी
- ४७) आत्महत्येचा मार्ग पत्करलेल्या शेतकऱ्यांची ... 377
 आर्त हाक ऐकणार कोण?
 मूळ लेखक : मुजाफर अस्सावी
 अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी
- ४८) सावधान..! नवे भू मालक येत आहेत ... 381
 मूळ लेखक : मुजाफर अस्सावी
 अनुवादक : डॉ. गोपाल महामुनी
- ४९) अति लाभदायक अशी उत्तम वस्तू-जागतिकीकरण ✓ ... 386
 आणि भयग्रस्त महिला
 मूळ लेखिका : डॉ. आशादेवी
 अनुवादक : डॉ. शोभा नाईक

किरगूरिन गय्याळीगळु (किरगूरच्या कजाग बाया) - स्त्रीवादी वाचन

(सरहददुगळ आचे-ईचे या पुस्तकातून)

मूळ कन्नड : डॉ. बी. एन. सुमित्राबाई
अनुवाद : डॉ. शोभा नाईक

स्त्रीवादी वाचन ही रोला बार्थ(ठेश्ररपव इरींहशी)च्या मते विश्लेषणात्मक परिकल्पना आणि स्त्रीवादी सिद्धांतांची एक संयुक्त संज्ञा होय. पाश्चिमात्य देशातील स्त्रीमुक्तीसाठी जी चळवळ सुरु आहे त्याचा परिणाम म्हणून त्याच्या फलस्वरूप म्हणून जे स्त्रीवादी चिंतन साकार झाले ते समाजामध्ये अस्तित्वात असलेले स्त्री-पुरुष यांच्यामधील सत्तात्मक संबंध बदलण्याच्या हेतूने एका राजकीय संघर्षाचा एक सिद्धांत झाले आहे. वर्ग आणि समुदाय यातील लिंग प्रभेद (त्रशापवशी) सुध्दा सामाजिक पातळीवरून आकारास येत असतात. स्त्री-पुरुषां धील जीव शास्त्रीय पातळीवरील लिंगभेदाला (ड्यु) लिंग म्हटले जाते. सामाजिक पातळीवरून या लिंगासंबंधित रुपित झालेले गुण, स्वभाव, शक्ती सामर्थ्यातील भिन्नता यांना लिंगभेद असे संबोधतात. हे भेदाभेद सर्व समाजां ध्ये सक्रीय असतात. ते काही बाबतीत असमानता, दमन व शोषण इत्यादीचे कारण बनतात. 'स्त्रीत्व' आणि 'पुरुषत्व' या दोन्ही परिकल्पना सांस्कृतिकदृष्ट्या तयार झाल्या आहेत. पण वेगवेगळ्या संस्कृतींमध्ये या परिकल्पनांवर वेगवेगळ्या वैशिष्ट्यांचा आरोप केला जातो. स्त्रीत्व आणि पुरुषत्वाच्या आपल्याकडील प्रमाणकाना त्यांना प्रतिपादित करणाऱ्या मूल्यांना निदर्शित करणारे संकेत, रुपक, प्रतिमा, कथन इ. समाजामध्ये निरंतरपणे प्रचलित आहेत. समाजाचे धोरण निर्धारित करून त्यांना रुपित केले जाते.

स्त्रीवादी समीक्षा आणि सिद्धांत साहित्यातील लिंगभेद आणि स्त्रीयांचे स्थान या संदर्भात त्यांच्या समस्यांकडे लक्ष वेधत आहे. पितृप्रधान समाज आणि संस्कृतीमध्ये पुरुष हाच एक मानदंड ठरतो. तोच केंद्रबिंदू होतो. पक्षातीत होतो. स्त्री त्याच्यापासून वेगळी होऊन त्याच्या समोर भिन्न, त्याला विरुद्ध आणि त्याच्या पासून दूर झालेला घटक बनते. हे पुरुष श्रेष्ठत्व आणि स्त्रीची 'अन्यत्वा'ची गृहीतके हे संस्कृतीच्या इतर अंगापेक्षा भाषे मध्ये प्रबलतेने प्रकट होत असते. ही भाषा साहित्यिक असेल अथवा साहित्येतर असू शकेल. भाषेला (लिखित अथवा अलिखित) माध्यम म्हणून वृद्धी प्राप्त होत असते. या प्रमुख संवहन-संवाद रूपास साहित्य म्हणतात. त्यामुळे लोकमानस आणि व्यक्तित्व आणि जीवनक्रम यांना आकार देण्याच्या कार्यात साहित्य महत्त्वपूर्ण भूमिका निभावते. साहित्य, साहित्य समीक्षा आणि समीक्षा सिद्धांत मिळून हा लिंगभेद प्रबळ करू शकतात. त्याच प्रमाणे त्यात उथलपुथल करून सुटे, सुटे करून विस्कळीत करण्याच्या कार्याचेही हे घटक साधन होऊ शकतात. या कारणासाठी स्त्रीवादी साहित्य व समीक्षा सिद्धांत आकारतात.

रोला बार्थ साहित्य निर्मितीच्या सिद्धांतांचे प्रतिपादन करताना म्हणते की साहित्य हे एक ऐतिहासिक दस्तावेज आहे व त्याचे उपाययोजन करणारे साहित्यिक त्या, त्या काळाच्या आवश्यकतेनुसार त्याचा उपयोग करतात. या सिद्धांतामुळे 'कृती' कार केंद्रित, कृतिकेंद्रित समीक्षा यांचे आशयानुरोध या दृष्टीतून आधीचे महत्त्व कमी होऊन त्याच्या जागी संहिता आणि वाचकाची दृष्टी, वाचनाच्या संकल्पना या गोष्टी समीक्षा क्षेत्राला महत्त्वाच्या वाटल्या. लेखकनिष्ठ आणि कृतिनिष्ठ समीक्षे मध्ये साध्य होते त्यापेक्षा अधिक वैविध्यमय अशा बहुरूपी प्रक्रिया वाचकाकडून प्रकट होत असल्यामुळे लेखकनिष्ठ अधिकृतता, त्याचे अधिकार, पाठ्य यांच्या जागा बदलू शकतात. हेच बरोबर आणि तेच बरोबर अशी एकाधिकारी समीक्षा आज मौलिक वाटत नाही.

स्त्रीवाद सुध्दा साहित्याचेच एक ऐतिहासिक उत्पादन आहे. निर्दिष्ट अशा सांस्कृतिक परिसरामध्ये भिन्न, भिन्न वाचकांच्या भूमिकांतून लावला जाणारा अर्थाचा अन्वय बदलत असतो ही जी समजूत आहे त्यामुळे 'स्त्रीनिष्ठ वाचन' अथवा 'स्त्रीवादी वाचन' लिंगभेदाच्या व्यवस्थेतून येणाऱ्या अधिकार आणि मालकी यांच्यात फेरफार करेल यावर विश्वास वाटतो. मुळात पश्चिमेकडील सरंजामशाहीतील नागरिकता, पितृप्रधान संस्कृती याचे स्त्रीवादी चिंतन झाल्यामुळे पुरुष प्राधान्य स्त्रीत्व, स्त्रीपण, स्त्रीची लैंगिकता, स्त्रीच्या लैंगिक दमनाच्या राजकीय परिकल्पना